

სიძულვილის ენასთან ბრძოლა

” სიძულვილის ენა სერიოზულ საფრთხეებს უქმნის დემოკრატიული საზოგადოების ერთიანობას, ადამიანის უფლებებისა და კანონის უზენაესობის დაცვას. სიძულვილის ენასთან ბრძოლის ინიციატივები უნდა ემსახუროდეს ინდივიდებისა და ჯგუფების დაცვას, ნაცვლად კონკრეტული რწმენის, იდეოლოგიის ან რელიგიის დაცვისა. სიძულვილის ენის შეზღუდვები არ უნდა იქნას ბოროტად გამოყენებული, უმცირესობების დასადუმებლად და სახელმწიფოს პოლიტიკის კრიტიკის, პოლიტიკური ოპოზიციის ან რელიგიური რწმენის ჩასახშობად.

შერჩეული რეკომენდაციები

1. პლურალიზმის პატივისცემის მნიშვნელობისა და სიძულვილის ენის საფრთხეების შესახებ საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლება და სიძულვილის ენის მიუღებლობის და მისი საფუძვლების სიცრუის დემონსტრირება და ამ მიზნით:

- ▶ დეზინფორმაციასთან, უარყოფით სტერეოტიპებთან და სტიგმებთან ბრძოლა;
- ▶ ბავშვებისათვის, ახალგაზრდებისთვის, საჯარო მოხელეებისა და ფართო საზოგადოებისათვის სპეციფიკური საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავება;
- ▶ იმ არასამთავრობო ორგანიზაციების, თანასწორობის ორგანოებისა და ადამიანის უფლებათა ინსტიტუტების მხარდაჭერა, რომლებიც სიძულვილის ენასთან ბრძოლის კუთხით მუშაობენ;
- ▶ სიძულვილის ენაზე საჯარო პირების სწრაფი რეაგირების ნახალისება, რომელიც არა მხოლოდ გმობს სიძულვილის ენას, არამედ, მიზნად ისახავს იმ ფასეულობების განმტკიცებას, რომელსაც სიძულვილის ენა უქმნის საფრთხეს.

2. სიძულვილის ენის ინდივიდუალური და კოლექტიური სამიზნეების მხარდაჭერა და ამ მიზნით:

- ▶ რჩევითა და კონსულტირებით დახმარების უზრუნველყოფა, ნებისმიერ ტრავმასთან და სირცხვილის გრძნობასთან გასამკლავებლად;
- ▶ ზიანის ანაზღაურების უფლების შესახებ სიძულვილის ენის სამიზნეთა ინფორმირებისა და მათთვის ამ უფლების განხორციელების შესაძლებლობის უზრუნველყოფა;
- ▶ სიძულვილის ენის სამიზნეებისა და მოწმეების მიერ სიძულვილის ენის გამოყენების შემთხვევების შეტყობინების ხელშეწყობა და ნახალისება;
- ▶ ნებისმიერი პირის, საზიანო მოპყრობის ან შევიწროების სანქცირება, რომელმაც სიძულვილის ენის გამოყენებასთან დაკავშირებით სარჩელი აღძრა ან ან შეატყობინა.

ძირითადი გზავნილი

სიძულვილის ენის გამოყენების წინააღმდეგ ეფექტური ქმედების განხორციელება საჭიროებს:

- ▶ გამოხატვის თავისუფლების, ტოლერანტობის და თანაბარი ღირსების პატივისცემის ფუნდამენტური მნიშვნელობის აღიარებას;
- ▶ იმ პირობების იდენტიფიცირებას, რომელიც ხელს უწყობს სიძულვილის ენის გამოყენებას და მათი აღმოფხვრის მიზნით სათანადო ზომების მიღებას;
- ▶ საჯარო აქტორებთან ერთად, კერძო და არასამთავრობო აქტორების ფართო სპექტრის ჩართულობასა და მათ მიერ შესაბამისი ვალდებულებების აღებას.

“This document was translated with the support of the EU and Council of Europe regional project “Strengthening access to justice through non-judicial redress for victims of discrimination, hate speech and hate crimes in the Eastern Partnership”

3. საჯარო ან კერძო ინსტიტუტების (მათ შორის, არჩევითი ორგანოების, პოლიტიკური პარტიების, საგანმანათლებლო ინსტიტუტებისა და კულტურული და სპორტული ორგანიზაციების) თვითრეგულირების, როგორც სიძულვილის ენის გამოყენებასთან ბრძოლის საშუალების, მხარდაჭერა და ამ მიზნით:

- ▶ ქვეყნის ისეთი კოდექსების მიღების ხელშეწყობა, რომლებიც ითვალისწინებს სამსახურიდან დათხოვნასა და სხვა სანქციებს დებულებების დარღვევის გამო და მათი ეფექტური იმპლემენტაციის უზრუნველყოფა;
- ▶ პოლიტიკური პარტიების წახალისება, რათა მათ ხელი მოაწერონ „ევროპის პოლიტიკურ პარტიათა ანტი-რასისტული საზოგადოების ქარტიას“;
- ▶ დებინფორმაციის, უარყოფითი სტერეოტიპებისა და სტიგმატიზაციის მონიტორინგის ხელშეწყობა.

ფაქტები და მიგნებები

“ECRI-ის მიერ ... განხორციელებული ინდივიდუალური ქვეყნების მონიტორინგის მიგნებებს შორისაა გარკვეული მედია საშუალებების მიერ ცალსახად რასისტული შინაარსის მასალების აშკარად გამოქვეყნება, ნაციზმის ქება და ჰოლოკოსტის უარყოფა, შეურაცხმყოფელი ენისა და სტერეოტიპების გამოყენება კონკრეტული უმცირესობების მიმართ და დამამცირებელი კომენტარები ამ უმცირესობების წარმომადგენელი ადამიანების მიმართ ქუჩებში, სკოლებსა და მაღაზიებში, ისევე, როგორც მონოდეტები მათ წინააღმდეგ ძალადობის გამოყენებასთან დაკავშირებით და გარკვეული კამპანიები უმცირესობის ენების გამოყენების წინააღმდეგ. ... სიძულვილის ენის გამოყენება არ შემოიფარგლებოდა მხოლოდ ექტრემისტული და მენისტრიმის გარეთ არსებული პოლიტიკური პარტიებით. ამრიგად, დაფიქსირდა უხეში ტონის გამოყენების არაერთი შემთხვევა პარლამენტებში და სახელმწიფო მოხელეების მიერ, რაც ხელს უწყობდა საზოგადოებრივ დისკურსს, რომელიც სულ უფრო და უფრო მეტად შეურაცხმყოფელი და შეუწყნარებელია. ... ამასთან, აღინიშნა საჯარო მოხელეების მცდელობები, გაემართლებინათ ცრურწმენებისა და შეუწყნარებლობის არსებობა კონკრეტული ჯგუფების წინააღმდეგ, რაც მხოლოდ განამტკიცებს და ზრდის მათ მიმართ მტრობას. გამოყენებული სიძულვილის ენა, ზოგ შემთხვევაში, არ არის აშკარად გამოხატული, ვინაიდან ზოგიერთი გამოქვეყნებული მასალა ეყრდნობა «კოდირებული» ენის გამოყენებას ცრურწმენისა და სიძულვილის გასავრცელებლად.» ECRI-ის ზოგადი პოლიტიკის No.15 რეკომენდაციის განმარტებითი შემორანდუმი. «ინტერნეტი გახდა რასიზმის და შეუწყნარებლობის წახალისების მნიშვნელოვანი საშუალება. სიძულვილის ენის გამოყენება სოციალური მედიის საშუალებით სწრაფად მზარდია და აქვს პოტენციალი, რომ მიაღწიოს იმაზე უფრო ფართო აუდიტორიას, ვიდრე ექსტრემისტულ ბეჭდურ მედიას შეეძლო, რომ მიეღწია.» ECRI-ის ყოველწლიური ანგარიში, 2014 წ.

4. სიძულვილის ენის გამოყენებისთვის სამოქალაქო და ადმინისტრაციულ სამართალში გათვალისწინებული პასუხისმგებლობის მკაფიოდ განმარტება და ამავდროულად, გამოხატვის და აზრის თავისუფლების პატივისცემა და ამ მიზნით:

- ▶ სიძულვილის ენის ავტორების, ინტერნეტ სერვისის მიმწოდებლების, -ონლაინ ფორუმებისა და ამ ფორუმების წამყვანების, ონლაინ შუამავლების, სოციალური მედიის პლატფორმების, ბლოგების მოდერატორებისა და მსგავსი როლის განმახორციელებელი სხვა პირების კონკრეტული პასუხისმგებლობების განსაზღვრა;
- ▶ ინტერნეტში ხელმისაწვდომი მასალიდან სიძულვილის ენის წაშლის მოთხოვნის და იმ საიტების დაბლოკვის უფლებამოსილების არსებობის უზრუნველყოფა, რომლებიც სიძულვილის ენას იყენებენ. აღნიშნული უნდა დაექვემდებაროს სასამართლო ავტორიზაციას ან ნებართვას;
- ▶ სიძულვილის ენის სამიზნეს, თანასწორობის ორგანოებს, ადამიანის უფლებათა ეროვნულ ინსტიტუტებსა და დაინტერესებულ არასამთავრობო ორგანიზაციებს უნდა მიეცეთ უფლება, განახორციელონ აღნიშნული უფლებამოსილებები.

ECRI - სასარგებლო ბმულები

ECRI-ის ზოგადი პოლიტიკის რეკომენდაცია No.15 სიძულვილის ენასთან ბრძოლის შესახებ.
<http://hudoc.ecri.coe.int/eng?i=REC-15-2016-015-ENG>

ECRI-ის ზოგადი პოლიტიკის რეკომენდაცია No. 7 რასიზმთან და რასობრივ დისკრიმინაციასთან ბრძოლის ეროვნული კანონმდებლობის შესახებ.
<http://hudoc.ecri.coe.int/eng?i=REC-07rev-2003-008-GEO>

ECRI-ის ზოგადი პოლიტიკის რეკომენდაცია No. 6 რასისტული, ქსენოფობიური და ანტი-სემიტური მასალის ინტერნეტის საშუალებით გავრცელებასთან ბრძოლის შესახებ.
<http://hudoc.ecri.coe.int/eng?i=REC-06-2001-001-ENG>

კიბერდანაშაულებთან ბრძოლის ევროპის საბჭოს კონვენციის დამატებითი ოქმი.
<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168008160f>

ევროკომისიის ქვეყნის კოდექსი ონლაინ სივრცეში სიძულვილის ენის გამოყენებასთან ბრძოლის შესახებ.
http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/hate_speech_code_of_conduct_en.pdf

Prims 003321